

Υγεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Η λοίμωξη Covid-19 «πληγώνει» την καρδιά

Έχει παρατηρηθεί ένα ευρύ φάσμα καρδιακών επιπλοκών που εκτείνεται από την ασυμπτωματική αύξηση ειδικών μυοκαρδιακών ενζύμων έως το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου και την ανάπτυξη νέας καρδιακής ανεπάρκειας

Η συσχέτιση μεταξύ της ύπαρξης παραγόντων κινδύνου ή προϋπάρχουσας καρδιαγγειακής νόσου με αυξημένο κίνδυνο επιπλοκών και θνητότητας σε ασθενείς με λοίμωξη Covid-19 είναι δυστυχώς διαπιστωμένη ήδη από τους πρώτους μήνες της πανδημίας. Η διαπίστωση αυτή εν τούτοις δεν αποτέλεσε έκπληξη, καθώς οι περισσότερες ιογενείς λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού δημιουργούν σοβαρότερες επιπλοκές σε ασθενείς με καρδιαγγειακά νοσήματα και επιδεινώνουν την υποκείμενη νοσολογική οντότητα. Ειδικότερα στην περίπτωση λοίμωξης Covid-19, έχει παρατηρηθεί ένα ευρύ φάσμα καρδιακών επιπλοκών που εκτείνεται από την ασυμπτωματική αύξηση ειδικών μυοκαρδιακών ενζύμων όπως η τροπονίνη έως το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου και την επιδείνωση ή ανάπτυξη νέας καρδιακής ανεπάρκειας. Οι πιθανοί άμεσοι και έμμεσοι μηχανισμοί μυοκαρδιακής βλάβης σε ασθενείς με Covid-19 περιλαμβάνουν βλάβες λόγω των χαμηλών επιπέδων οξυγόνου και της γενικευμένης φλεγμονής, θρομβώσεις μικρών αγγείων και αποσταθεροποίηση/ρήξη αθηρωματικών πλάκων με απότοκο το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου, μυοκαρδιοπάθεια προκαλούμενη από ακραία στρεσογόνα ερεθίσματα και λιγότερο συχνά φλεγμονή του μυοκαρδίου (μυοκαρδίτιδα). Παρ' όλα αυτά, μέχρι πρότινος δεν ήταν πλήρως διευκρινισμένο το ποσοστό ασθενών που αναπτύσσουν καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης Covid-19. Όμως, τα ευρήματα πρόσφατης δημοσιευμένης αναδρομικής μελέτης στο πλαίσιο της οποίας αναλύθηκαν δεδομένα από περισσότερους από 6.000 νοσηλευόμενους ασθενείς με λοίμωξη Covid-19 στο μεγαλύτερο δίκτυο νοσοκομείων στην περιοχή της Νέας Υόρκης, τα οποία συνοψίζουν οι γιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, επίκουρος καθηγητής Αλέξανδρος Μπριασούλης και καθηγητής Θάνας Δημόπουλος (πρύτανης ΕΚΠΑ), ρίχνουν... φως.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ. Το πιο ενθαρρυντικό εύρημα της συγκεκριμένης μελέτης ήταν ότι μεταξύ νοσηλευόμενων ασθενών με Covid-19 χωρίς προηγούμενο ιστορικό καρδιακής ανεπάρκειας, το ποσοστό που ανέπτυξε νεοδιαγνωσθείσα καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή κατά τη διάρκεια της νοσηλείας ήταν 0,6%. Από τους ασθενείς αυτούς με νεοδιαγνωσθείσα καρδιακή ανεπάρκεια ένας στους πέντε δεν είχαν άλλους καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου και ήταν νεότεροι συγκριτικά με τους υπόλοιπους νοσηλευόμενους ασθενείς. Οι ασθενείς αυτοί είχαν υψηλότερο κίνδυνο εισαγωγής σε μονάδα εντατικής θεραπείας και διασωλήνωσης. Ειδικά οι νεότεροι ασθενείς χωρίς καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου παρουσίασαν ακόμη υψηλότερο κίνδυνο διασωλήνωσης αλλά χαμηλότερη θνητότητα πιθανώς λόγω του νεαρού της ηλικίας τους και της απουσίας άλλων παραγόντων κινδύνου. Συμπερασματικά, η καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης Covid-19 δεν είναι ιδιαίτερα συχνή σε ασθενείς χωρίς προηγούμενη διάγνωση καρδιακής ανεπάρκειας, αλλά όταν συμβαίνει, συνδέεται με σοβαρές ενδονοσοκομειακές επιπλοκές. Με βάση τα ανωτέρω ευρήματα, καταδεικνύεται η επιτακτική ανάγκη πρόληψης της νόσου ειδικά σε ασθενείς με καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου, η οποία έχει ως κύριους άξονες τη λήψη ατομικών μέτρων προστασίας και τον εμβολιασμό. Επίσης, όπως σημειώνουν οι ειδικοί, «αναδεικνύεται η αξία των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων ασθενών και η συλλογή δεδομένων σε εθνικά και παγκόσμια κλίμακα, καθώς με τη χρήση σύγχρονων αναλυτικών τεχνικών και μοντέλων μηχανικής μάθησης μπορούμε να οδηγηθούμε σε συμπεράσματα που θα βελτιώσουν την υγεία των ασθενών αλλά και την απόδοση των συστημάτων υγείας».

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΑΡΡΥΘΜΙΕΣ. Εν τω μεταξύ, η εμφάνιση δυνητικά επικίνδυνων αρρυθμιών σε ασθενείς με οξεία λοίμωξη Covid-19 είναι πλέον κάτι αρκετά σύνθετο στην καθ' ημέρα κλινική πράξη. Αναδρομικές μελέτες από την Κίνα και τις ΗΠΑ κατέδειξαν υψηλό ποσοστό κοιλιακών και κοιλιακών αρρυθμιών σε ασθενείς με σοβαρή λοίμωξη από Covid-19 που νοσηλεύονταν σε μονάδες εντατικής θεραπείας σε σχέση με ασθενείς που δεν χρειάζονταν μηχανική υποστήριξη της αναπνοής.

Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με μια μετανάλυση που δημοσιεύθηκε στο έγκριτο περιοδικό «JACC: Clinical Electrophysiology», η πλήρης κατανόηση της επίπτωσης της λοίμωξης Covid-19 στο ερεθισματογωγό σύστημα της καρδιάς και η άμεση αντιμετώπιση αυτής αποτελούν επιτακτική ανάγκη.

Η διευθύντρια ΕΣΥ της Θεραπευτικής Κλινικής του ΓΝΑ Αλεξάνδρα Σοφία Χατζίδου συνοψίζοντας τα κύρια σημεία αυτής της μελέτης ανασκοπικής υπογραμμίζει ότι οι πιο πιθανοί παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί αρρυθμιογένεσης ανάμεσα σε ασθενείς με Covid-19 είναι οι εξής:

- 1) Η υποξία που προκαλείται άμεσα από τον ιό σε ιστούς όπως οι πνεύμονες και το μυοκάρδιο.
- 2) Η παθολογική ανοσολογική απόκριση του ξενιστή στον ιό αυτόν.
- 3) Η μυοκαρδιακή ισχαιμία και η μυοκαρδιακή τάση (Stress) από την πνευμονική υπέρταση.
- 4) Οι διαταραχές των ηλεκτρολυτών και του ισοζυγίου των υγρών.
- 5) Οι ανεπιθύμητες ενέργειες από τη φαρμακευτική αγωγή.

Η καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης Covid-19 δεν είναι ιδιαίτερα συχνή σε ασθενείς χωρίς προηγούμενη διάγνωση καρδιακής ανεπάρκειας, αλλά, όταν συμβαίνει, συνδέεται με σοβαρές ενδονοσοκομειακές επιπλοκές